

BENEFICI COL·LATERAL (*COLLATERAL PROFIT*)

Relacions armamentístiques entre Espanya i Israel
des del 7 d'octubre de 2023

Autoria: Alejandro Pozo, Eduardo Melero

RESUM EXECUTIU

EN RELACIÓ AMB LES EXPORTACIONS ESPANYOLES A ISRAEL DE MATERIAL DE DEFENSA

- Entre el 7 d'octubre de 2023 i el 31 de març de 2025, Israel ha reportat importacions des d'Espanya per valor de 5,3 milions d'euros amb el codi 93 ("armes i municions"), de cinc subcategories diferents, una quantitat que gairebé multiplica per cinc el que registra DataComex per aquest codi.
- El que reporta Israel que li exporta Espanya (pel codi 93) i el que declara Espanya que transfereix a Israel (per a totes les categories de material de defensa) ha sigut similar durant el primer semestre de 2024, aproximadament 1,25 milions d'euros.
- Des del 7 d'octubre de 2023 el Govern espanyol assegura que no s'ha concedit cap llicència nova d'exportació de material de defensa. L'informe oficial indica que es va concedir una llicència el primer semestre de 2024, de la categoria 11 ("equips electrònics, vehicle espacial i components") de valor 0 euros. Entre gener i juny de 2024 no consta cap altra autorització de material de defensa o de doble ús.
- Entre el 7 d'octubre de 2023 i el 30 de juny de 2024 no s'ha produït cap denegació de llicència d'exportació de material de defensa ni de doble ús. Tanmateix, la Secretaria d'Estat de Comerç ha informat de 47 denegacions de sol·licituds d'exportació de material de doble ús a Israel en 2024, la qual cosa suposa un rècord absolut de sol·licituds des que existeixen registres. Això pot ser indicatiu de l'oportunitat de la indústria en un context atractiu per a les exportacions d'aquest material.
- Els informes oficials d'exportació no han fet mai referència a la letalitat del material de defensa exportado als més de cent països que el reben, excepte en el cas d'Israel. La "letalitat" del material de defensa és un argument utilitzat exclusivament en el cas d'Israel.
- La informació disponible suggereix que el material exportat per Nammo Palencia el novembre de 2023 van ser 12.260 unitats de munició de calibre 30 mm x 173, dels quals 200 tindrien càrrega explosiva. El destinatari va ser Elbit Systems, l'empresa israeliana de defensa més gran. El Govern espanyol ha argumentat que eren per a "proves i demostracions", però això no figura a l'informe oficial.
- Els 18 vehicles blindats de l'empresa Santa Bàrbara exportats a Israel (valorats en uns 43 milions d'euros) perquè Elbit Systems els instal·lés una torre de comandament i control i un canó de 105 mm i els destinés a les Filipines van ser contractats durant el govern de Rodrigo Duterte, avui en dia detingut per la Cort Penal Internacional i acusats de crims contra la humanitat. Israel va ser el segon màxim exportador a les Filipines del 2020-24, i Duterte va

mostrar fascinació per a la marca Israel, per estar provada en combat i per no posar restriccions. Elbit Systems va obtenir el guix dels contractes i Santa Bàrbara es va aprofitar d'aquest accés privilegiat. Després del 7 d'octubre de 2023 es van exportar a Israel des d'Espanya materials relacionats amb aquest producte, probablement valorats en almenys 908.200 euros.

- Entre el 7 d'octubre de 2023 i el 28 de febrer de 2025, Espanya ha importat a Israel productes del codi 93 ("armes i municions") valorats en més de 15 milions d'euros, a més de 21,6 milions més del codi 8710. La suma arriba als 36,7 milions. El 2024 va tenir la segona xifra més elevada en la dècada anterior. El rècord es va produir el 2023, i més de la meitat es va importar en l'últim trimestre. És a dir, mai Espanya ha importat tant com després del 7 d'octubre de 2023. Amb tot, aquests codis 93 i 8710 ni tan sols representa una part menor del material de defensa "comprat" a les empreses israelianes.

EN RELACIÓ AMB L'ADJUDICACIÓ DE CONTRACTES A COMPANYIES ISRAELIANES I LA COL·LABORACIÓ EMPRESARIAL

- Des del 7 d'octubre de 2023, les empreses de defensa i seguretat israelianes, les seves filials o terceres empreses amb productes israelians han sigut adjudicatàries d'almenys 46 contractes d'institucions espanyoles, per un valor de més de 1.044 milions d'euros. L'adjudicació del guix del volum econòmic d'aquests contractes està relacionada amb les companyies Elbit Systems i Rafael.
- Mentre que algunes de les adjudicacions corresponen a serveis de manteniment i/o modernització de productes adquirits en el passat, altres suposen nous acords que poden generar dependència futura respecte a aquest manteniment i modernització.
- La major part de la suma econòmica dels contractes adjudicats a la indústria israeliana també beneficia a la indústria espanyola i és precisament per aquests beneficis que li és més fàcil a la indústria israeliana (o els seus productes) ser adjudicatària d'aquests contractes.
- Els exemples d'adjudicacions a productes israelians desenvolupats per empreses espanyoles a través d'acords de transferència de tecnologia inclouen la fabricació de llançacoets SILAM (un producte d'Elbit Systems que desenvoluparan Escribano E&M i Rheinmetall Expal), el míssil Spike (de Rafael, que fabricaran també les dues anteriors, juntament amb Tecnobit i FMG) o els designadors làser Litening V (també de Rafael, en el subministrament dels quals participen Indra i Tecnobit).
- La col·laboració industrial de defensa entre Espanya i Israel és extensiva i transcendeix les adjudicacions a empreses israelianes de contractes d'institucions espanyoles. El vehicle 8x8 "Dragón", per exemple, un producte "espanyol" fabricat per les empreses Escribano M&E, Indra, Santa Bàrbara Sistemas i Sapa Placencia utilitza almenys cinc productes de tres empreses israelianes de defensa: Elbit, Rafael i Plasan.
- Les notícies relacionades amb l'adjudicació de dos contractes (de la Guàrdia Civil i el Ministeri de Defensa) a empreses israelianes van informar de revocacions que no s'havien produït. A principis d'abril de 2025, no s'havia iniciat cap procediment administratiu perquè arribés a produir-se.

EN RELACIÓ AMB EL TRÀNSIT I EL TRANSBORD DE MATERIAL DE DEFENSA AMB DESTÍ A ISRAEL

- Entre el 2005 i 2023, Espanya ha autoritzat 9.322 escales de vaixells amb material de defensa i n'ha denegat 129. Cap d'aquestes denegacions es referia a enviaments amb destinació a Israel. El 2024 es van produir almenys tres denegacions o amenaces de denegació a vaixells que duen material militar amb destí a Israel i el Govern espanyol va afirmar que no autoritzaria cap altre trànsit. Tanmateix, amb o sense autorització, les escales han seguit produint-se amb freqüència, d'almenys quatre maneres: vaixells que utilitzen la base de Rota; mercants del Programa de Seguretat Marítima dels EUA que fan transbord a Algesires; naus comercials de la companyia israeliana ZIM que connecten els EUA amb Israel fent escala a València i Barcelona; i vaixells procedents d'Àsia que que pareixin en ports espanyols en la seva ruta alternativa pel risc d'atac al mar Roig.
- La denegació d'escala a Algesires a dos vaixells de Maersk que carregaven material militar dels EUA amb destí a Israel va conduir a una tensió diplomàtica, l'amenaça de sancions a Espanya per part dels EUA (segons s'ha informat, encoratjades per la pròpia Maersk) i l'ús alternatiu de Tànger, la qual cosa hauria ocasionat pressions i fins i tot amenaces a treballadors que van objectar-se a transportar armes a Israel.
- A més dels casos reportats d'ús de l'aeroport de Saragossa per al trànsit aeri de material militar amb destí a Israel, la base de Rota també ha estat identificada com a punt d'escala de vols procedents dels Estats Units. Aquests vols van fer igualment escala en bases com Souda (Creta, Grècia) o Akrotiri (Xipre) abans d'aterrar a Israel. El transport de material militar entre els EUA i Israel es fa inclús utilitzant avions de línies comercials regulars.
- Vaixells que transportaven combustibles per a aeronaus militars JP-8 amb destí a Israel també han fet trànsit o transbord en ports espanyols. Encara que aquest combustible no es considera "material de defensa", hauria d'incloure's en aquesta categoria.
- El 2024 hi va haver diverses iniciatives legals en relació amb el comerç de material de defensa amb Israel. Inclouen dues proposicions no de llei, dues proposicions de llei per a imposar un embargament, una demanda per a revocar totes les autoritzacions vigents amb destí a Israel i una denúncia.

Si valoreu les nostres recerques i vols ajudar-nos a mantenir el nostre rigor i independència, pots fer-te soci/a o fer un donatiu escanejant el codi QR o en aquest enllaç: <http://centredelas.org/fes-te-soci-a/>

CENTRE DELÀS
D'ESTUDIS
PER LA PAU

Llegir l'informe complet en:
<https://centredelas.org/publicacions/benefici-collateral/>

Amb el suport de:

Agència Catalana
de Cooperació
al Desenvolupament

Generalitat
de Catalunya

Aquest informe ha estat elaborat en el marc del projecte 'A7MINA! Enfortint el rol de la joventut palestina com a defensora dels drets humans i en la prevenció de les violències de gènere en comunitats vulnerables de Cisjordània des de la noviolència, l'art social i la innovació digital' del qual som part al costat de Novact. El contingut d'aquesta publicació és responsabilitat exclusiva del Centre Delàs d'Estudis per la Pau i no reflecteix necessàriament l'opinió de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament.